

© JACQUES VAN OUTRYVE

LANDBOUWMARKTEN HINKEN NA

Vooruitzichten op de Europese landbouwmakten lopen sterk uiteen naargelang het om plantaardige of dierlijke producten gaat. En boeren gaan slechts meer verdienen omdat meer boeren stoppen. Ook goede marktvooruitzichten laten een bittere smaak na. – Jacques Van Outryve

Jaarlijks publiceert de Europese Commissie markt- en inkomensvooruitzichten voor de landbouw op middellange termijn. Met middellange termijn wordt 10 jaar bedoeld. De jongste studie reikt tot 2022. Kenners zijn niet langer euforisch wanneer het om de toekomst van de landbouw gaat. Niets is wat het lijkt. Landbouwmakten zijn wereldmakten geworden. De beschermende baai die Sicco Mansholt destijds rondom Europa bouwde, is voorgoed verdwenen. Vooruitzichten moeten met de nodige omzichtigheid behandeld en tijdig bijgesteld worden. Omdat de Europese Commissie de jongste jaren veel kritiek kreeg op haar vooruitzichten worden zij nu gevalideerd, dat betekent zo goed als onderschreven, door een groep van experts van binnen en buiten de EU. De Commissie voorspelde steeds betere tijden voor de varkenssector, maar die kwamen maar niet. Makten luisteren nu eenmaal niet naar resultaten van computermodellen, ook niet wanneer die van de Europese Commissie afkomstig zijn. Problemen met vooruitzichten

hebben in hoofdzaak te maken met de aannames die worden gedaan. Met welke parameters wordt rekening gehouden? Van welke welvaartstijging en/of -daling wordt uitgegaan? Er is de evolutie van de bevolking. Er zijn de energieprijzen. De wisselkoers van de euro tegenover de dollar. En dan is nog niets gezegd over het landbouw- en handelsbeleid. Er gaat de komende 10 jaar heel wat veranderen. Denk aan de gevolgen van vrijhandelsakkoorden met Canada, de VS en Mercosur voor de Europese vleesmakten en de eigen productie van biobrandstoffen. Om het de computers niet te moeilijk te maken, gaat de Europese Commissie uit van het huidige beleid met het huidige GLB en de slabakkende WTO-onderhandelingen.

In de ban van biobrandstoffen

In de plantaardige sector zal de vraag naar bio-energie de komende 10 jaar de meest dynamische factor op de markt zijn en niet zozeer de vraag naar voedsel of voeder. Deze zullen slechts gering toenemen als gevolg van de crisis. Dat is

niet wat algemeen wordt gezegd. De graanmarkt wordt gekarakteriseerd door een krappe markt, lage voorraden, hogere prijzen en een matig aanbod van 309 miljoen ton tegen 2022. Opbrengsten per hectare zouden maar met 0,9% per jaar stijgen. Het Europees graanareaal neemt niet toe, maar het aandeel van maïs en zachte tarwe zal stijgen. Diezelfde vraag naar biobrandstoffen zal ook de prijs en uiteindelijk het aanbod bepalen van de oliehoudende zaden. Het areaal zal toenemen ten koste van andere akkerbouwteelten. Van suikerbieten? De verwachtingen voor bietsuiker zijn gemengd. Diezelfde vraag naar biobrandstoffen speelt ook hier. Anderzijds zal bietsuiker in de voeding steeds meer worden vervangen door alternatieve zoetstoffen. De Europese Commissie spreekt niet van ingevoerde rietsuiker maar van isoglucose uit graan. Tevens verwacht de Europese Commissie dat als gevolg van het stopzetten van de suikerquotaregeling, zoals door de huidige reglementering is voorzien voor 2015, de Europese suikerprijzen zullen dalen

1 In Europa zal het areaal oliehoudende zaden geleidelijk verder toenemen, mede aangetrokken door de vraag naar biobrandstoffen. In 2011 oogstte de EU 29,2 miljoen ton oliehoudende zaden en voerde het 11,5 miljoen soja in. 2 De vraag naar melk en zuivelproducten wordt wereldwijd aangetrokken door de groei van de bevolking. De melkproductie in de EU zal echter slechts matig stijgen. Zelfs in Nederland worden eerdere vooruitzichten van productiestijging gehalveerd van 2 naar 1 miljard l.

waardoor ze meer concurrentieel zullen zijn met mogelijke invoer van (riet)suiker. Want nu de suikerprijzen op de wereldmarkt sterk zijn gedaald, staat niets de wereldsuiker in de weg om zich op de Europese markt te storten. Wat de biobrandstoffen zelf betreft, zal de EU er niet in slagen tegen 2020 de overeengekomen norm van 10% te halen. De Europese Commissie verwacht echter een stijging van de Europese productie met twee derde om tegen 2020 alvast 8,5% van het Europese brandstofverbruik te bereiken. Vraag is welke invloed biobrandstoffen van de tweede generatie zullen hebben op het resultaat. Die doen geen beroep op primaire landbouwgrondstoffen die ook geschikt zijn voor mens of dier. Zoals bekend, tellen deze biobrandstoffen dubbel om de norm te halen. Anderzijds kan de EU ook biobrandstoffen invoeren. Beter biobrandstoffen dan suiker?

In de ban van de crisis

Dierlijke producten hebben vooral af te rekenen met de crisis. Consumenten grijpen naar goedkopere vleessoorten. Ook dat is vlees. Daarnaast zullen de nieuwe Europese maatregelen inzake dierenwelzijn zoals de verplichte groeps huisvesting van zeugen gevolgen hebben op de markt. De Europese Commissie verwacht dat de totale Europese vleesproductie na 2 jaar van stijging in 2012 en 2013 met 2% zal dalen om nadien opnieuw te herstellen tot 45 miljoen ton tegen 2022. Pluimvee- en varkensvlees zullen hierbij voortrekkers zijn en in prijs stijgen, eerder een gevolg van de vraag van buiten dan van binnen de EU. Varkensvlees blijft met gemiddeld 40,8 kg per persoon binnen Europa ook in 2022 het meest geliefde vlees, gevolgd door pluimveevlees (24,1 kg), rund- en kalfsvlees (15,7 kg) en schapen- en geitenvlees (2 kg). En voorts, de invoer van vlees blijft toenemen. Uitvoer van vlees, vooral van pluimveevlees, zal verder dalen. Toch blijft de EU tegen 2022 nog steeds een netto-exporteur voor deze laatste en uiteraard ook voor varkensvlees.

De melkveehouderij dankt zijn goede vooruitzichten aan de stijgende wereldbevolking en de stijgende voorkeur van de consument voor melk en zuivelproducten. Het is echter de vraag of Europa van deze vooruitzichten zal profiteren? Ook andere producenten in de wereld zien hun kostprijzen stijgen, temeer daar de Chinezen overal ter wereld, maar vooral in de VS en Canada, jongvee en ruwvoeder (alfalfa of gedroogde luzerne) opkopen.

Het wordt dringen op de Europese rundvleesmarkt. Canada en de VS hebben goede hoop straks nog meer rundvlees op de Europese markt te kunnen afzetten.

De Europese export van kaas en magere melkpoeder zouden tegen 2022 echter sterk toenemen. De Europese melkproductie zou matig stijgen tot 159,3 miljoen ton. Dat is slechts 5% meer dan in 2011. Er worden ons nochtans andere cijfers voorgehouden. Echter ook Rabobank heeft voor Nederland zijn verwachtingen bijgesteld, zelfs gehalveerd van 2 naar 1 miljard l. Blijkbaar is voor uitbreiding in de melkveehouderij meer nodig dan een nieuwe stal ... ook ruwvoeder en mestafzet. Volgens Rabobank zal het tekort aan ruwvoeder en van landbouwareaal om ruwvoeder te telen de beperkende factor worden in Nederland. Het wordt voor Nederland geen 14 miljard l melk tegen 2020 maar minder.

Ter plaatse trappelen

Wanneer de markten van andere belangrijke Europese sectoren zoals groenten en fruit, wijn en olijfolie gelijkaardig evolueren wat prijzen en productievolumes betreft, kunnen vooruitzichten voor het gemiddelde Europese

landbouwinkomen worden gemaakt. In vergelijking met het gemiddelde inkomen van 2008-2012 ziet de Europese Commissie het landbouwinkomen tegen 2022 per volwaardige arbeidskracht in reële

termen toenemen met 17,5%. Dat is zonder rekening te houden met inflatie. De zeer scherpe daling van het totale inkomen van de sector (-16,6%) wordt echter gecompenseerd door een nog grotere daling van het aantal werknemers in de sector (-28,4%). De taart wordt steeds kleiner, maar het aantal 'feestvierders' daalt nog meer. Wordt onderscheid gemaakt tussen de EU-15 of de oude lidstaten en de EU-12 of nieuwere lidstaten, dan zal het reële inkomen in de EU-15 tegen 2022 quasi gelijk zijn gebleven en in de nieuwe lidstaten gestegen zijn met 55%. Anders gezegd, nieuwe lidstaten benen bij mede door het feit dat de oude lidstaten ter plaatse zullen trappelen. En nu maar hopen dat deze vooruitzichten niet kloppen ... want stilstaan, is achteruitgaan. ■

Bron: 'Prospects for Agricultural Markets and Income in the EU 2012 – 2022, December 2012'. Zie : http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/reports_en.htm.

KROATIË IN 'T KORT

De marktvooruitzichten die door de Europese Commissie zijn uitgewerkt, houden nog geen rekening met nieuwkomers zoals Kroatië. Op 1 juli 2013 wordt het land de achtentwintigste lidstaat van de Europese Unie. Kroatië telt 4,5 miljoen inwoners. Dat is bijna 1% van de Europese bevolking en merkelijk minder dan Vlaanderen. Het landbouwareaal bedraagt 1,3 miljoen ha of bijna dubbel zoveel als Vlaanderen. Met Kroatië neemt de Europese landbouwooppervlakte met 0,7% toe.

Kroatië is zelfvoorzienend voor oliehoudende zaden, granen en suiker. Het land voert deze producten uit. Zo

wordt nogal wat suiker naar de EU geëxporteerd dankzij preferentiële handelsakkoorden. Zelf voert Kroatië op zijn beurt suiker voor de eigen markt in uit Brazilië. Voor de meeste dierlijke producten is het land ei zo na zelfvoorzienend. Het is weliswaar een belangrijke invoerder van kaas en varkensvlees. Waar het land goed in is en meer dan 1% van de EU-productie zal vertegenwoordigen is maïs (3%) en soja (12%). Precies wat de EU nodig heeft! Want het is slecht gesteld met onze voorziening van plantaardige eiwitten. Daarnaast is Kroatië vooral gekend als ... vakantieoord.